

Tytuł dysertacji: Idea „*Smart City*” a budowa formy urbanistycznej na wybranych przykładach

Autor: mgr inż. arch. Natalia K. Gorgol

Promotor: prof. dr hab. inż. arch. Anny Agaty Kantarek

Streszczenie

Przedmiotem dysertacji jest korelacja pomiędzy ideą „*Smart City*” a formą urbanistyczną. Teza pracy brzmi: „Forma urbanistyczna stanowi kluczowy element tak w adaptacji istniejących miast w kierunku „*Smart City*”, jak i w tworzeniu nowych zespołów urbanistycznych typu „*Smart City*.” Korelacja pomiędzy tymi pojęciami, rozumiana jest jako możliwość wzajemnego i równorzędnego oddziaływania. Idea „*Smart City*” na potrzeby dysertacji traktowana jest holistycznie - jako proces czy sposób budowy lub przebudowy miast. Praca składa się z części teoretycznej oraz praktycznej. Na poziomie teoretycznym zawężone zostały obszerne ramy znaczeniowe dwóch kluczowych dla obszaru badawczego pojęć „*Smart City*” oraz „formy urbanistycznej.” Dookreślenie obu terminów pozwoliło na szczegółowe zbadanie możliwych form korelacji pomiędzy poszczególnymi składowymi obu pojęć. W efekcie wykrystalizowano elementy formy urbanistycznej oraz czynniki składowe idei „*Smart City*” istotne w kontekście korelacji pomiędzy oboma pojęciami. Podstawa teoretyczna badań umożliwiła także wskazanie trzech istotnych luk w podejściu do fenomenu „*Smart City*”: zagadnienia formy urbanistycznej, potrzeby uwzględnienia kontekstu miasta oraz zachowania tożsamości danego miasta.

Istotną częścią pracy jest część praktyczna obejmująca studium przypadku trzech różnorodnych realizacji „*Smart City*”: dzielnicy Songdo IBD (sztandarowego miasta *smart* tworzonego od podstaw), dzielnicy Aspern Seestadt w Wiedniu (jako przykładu miasta poddawanego transformacji w kierunku „*Smart City*”) oraz dzielnic Aker Brygge i Tjuvholmen w Oslo (przykładu nieoczywistego, realizacji spoza obszaru „*Smart City*”, wykazującej silne powiązanie z wartościami *smart*). Część praktyczna ma na celu opis konkretyzacji idei „*Smart City*” w praktyce projektowania urbanistycznego. W ramach studium przypadków zbadano, przeanalizowano i wykazano korelację pomiędzy formą urbanistyczną, a ideą „*Smart City*” dla każdej z wybranych realizacji. Podstawą badań była autorska metoda badawcza opracowana na podstawie korelacji konkretnych składowych

formy urbanistycznej i idei „*Smart City*,” które wykrystalizowano w części teoretycznej dysertacji. Materiał badawczy omówiono według tego samego schematu, co ułatwiło obiektywną ocenę uzyskanego poziomu korelacji pomiędzy ideą „*Smart City*” a formą urbanistyczną dla każdej z realizacji. Studia przypadków prezentują metody wytwarzania wartości *smart* w konkretnych uwarunkowaniach ekonomicznych, topograficznych, własnościowych, prawnych i planistycznych. Przedstawiają one także sposób nawiązywania i wzmacniania tożsamości miasta (w przypadku istniejących miast) lub metody kreowania nowej tożsamości miejsca w przypadku założeń tworzonych od podstaw. Znaczącym elementem poziomu praktycznego dysertacji była ewaluacja podejmowanych działań planistycznych, modeli inwestorskich i partycypacyjnych we wdrażaniu projektów *smart* oraz charakterystycznych dla każdej z realizacji elementów formy urbanistycznej.

Najważniejszym celem pracy są możliwości aplikacyjne otrzymanych wyników badań. Potrzeba uwzględnienia roli formy urbanistycznej w procesie wdrażania idei „*Smart City*” stwarza potencjalną możliwość kreowania dobrej, funkcjonalnej, harmonijnej i użytecznej przestrzeni miejskiej o cechach *smart*. Wyniki badań zawarto w formie wniosków podzielonych na trzy kategorie: wnioski z badań teoretycznych, wnioski z badań empirycznych oraz wnioski aplikacyjne. W części teoretycznej wskazano konkretne elementy potrzebne do kompleksowego podejścia do „*Smart City*” oraz cechy odróżniające kreowanie przestrzeni miejskiej w duchu *smart* od paradygmatu zrównoważonego rozwoju. Wnioski z badań empirycznych obejmują typowe kryteria (m.in. cechy skali; partycypantów procesu; założenia przestrzenno-funkcjonalne; model struktury własnościowej; postępowanie planistyczne i wdrożeniowe) sprzyjające działaniom typu *smart*, konkretne elementy i zasady budowy formy urbanistycznej oraz możliwe sposoby wytwarzania wartości *smart*. Wyniki badań podzielono na pięć elementów charakteryzujących założenia „*Smart City*”: podstawową charakterystykę założeń; trzy etapy wdrażania idei „*Smart City*” (1. przygotowanie do procesu wdrożeniowego, 2. realizację projektu oraz 3. eksploatację), oraz ewaluację oddziaływania korelacji pomiędzy ideą „*Smart City*” a formą urbanistyczną. W części tej wskazano także modelowe kierunki wdrażania idei „*Smart City*” w kontekście korelacji z formą urbanistyczną. Wnioski aplikacyjne mogą posłużyć jako faktyczna inspiracja lub przykład dla opracowywania modelu współpracy partycypantów procesu kształtowania formy urbanistycznej (fragmentów) miasta, wypracowania procesu planistycznego i warsztatowego podczas kształtowania przestrzeni w duchu idei „*Smart City*” oraz sposobów kreowania konkretnej formy urbanistycznej cechującej się wartością *smart*.